

Reformačné listy 28/2017

Sekcia H.E.L.P. - Hnutie evanjelických laických pracovníkov, Evanjelická jednota, o. z.

OBSAH REFORMAČNÉHO ČÍSLA:

- ✓ BOJÍM SA, ŽE SVETLÁ ZHASNÚ
- ✓ NIEKTORÉ BUDOVY DOSLOVA PADAJÚ NA HLAVU ALEBO NÁPRAVA CHÝB A OČISTENIE CIRKVI
- ✓ LUTHEROV ODKAZ
- ✓ SPOMÍNAME S VĎAKOU ...
- ✓ VŠETKY CIRKVI BY POTREBOVALI REFORMÁCIU - ROZHovor
- ✓ MODLITEBNÁ REŤAZ
- ✓ REFORMAČNÉ OKIENKO
- ✓ OKIENKO MOS
- ✓ O REFORMÁCII V SKRATKE
- ✓ POZVÁNKA NA SLUŽBY BOŽIE
- ✓ PODPORA, KONTAKTY

„ALE TERAZ SA BEZ ZÁKONA ZJAVILA SPRAVODLIVOSŤ BOŽIA, KTORÚ DOSVEDČUJÚ ZÁKON I PROROCI, A TO SPRAVODLIVOSŤ BOŽIA Z VIERY V JEŽIŠA KRISTA VŠETKÝM VERIACIM; LEBO NIET ROZDIELU: VŠETCI TOTIŽ ZHREŠILI A NEMAJÚ SLÁVY BOŽEJ, ALE OSPRAVEDLŇOVANÍ SÚ ZADARMO Z JEHO MILOSTI SKRZE VYKÚPENIE V KRISTOVI JEŽIŠOVI, KTORÉHO BOH DAL AKO PROSTRIEDOK ZMIERENIA SKRZE VIERU, V JEHO KRVI, ABY DOSVEDČIL SVOJU SPRAVODLIVOSŤ V TERAJŠOM ČASE, ABY ON BOL SPRAVODLIVÝ A OSPRAVEDLŇIL TOHO, KTO VERÍ V JEŽIŠA.

List apoštola Pavla Rímskym 3, 21 - 26

BOJÍM SA, ŽE SVETLÁ ZHASNÚ

Každý z nás má nejaké strachy, každý z nás má nejakého bubáka, ktorý nám naháňa hrôzu.

Niektoré deti sa boja tmy, tie staršie výsmechu alebo potupy, dospeli zlyhania alebo sklamanie – to je len niekoľko príkladov na ilustráciu.

Ja sa bojím, že svetlá zhasnú. Nie, nemám strach z tmy. Dokonca si ani nespomínam, že by som sa ako dieťa bál tmy. Bál som sa, že ma niekto chytí v tme pod krk, ale tmy nie. Ani som si nikdy nezasmiechal, keď som šiel v noci po dome.

Posledný mesiac sa ma zmocňuje obava, že svetlá zhasnú - nie tie ozajstné, lampy, lustre, sviečky, ani neočakávam apokalyptickú katastrofu, že by mali vyhasnúť slnko a ostatné hviezdy. Len sa bojím, že veľmi rýchlo hasnú svetlá osláv 500. výročia reformácie. Lebo to sa môže veľmi ľahko stať. Už desať rokov sa o tomto výročí hovorí, robia sa rôzne podujatia, koncerty, prednášky, výstavy, sadia sa stromy reformácie. V tomto roku všetko, čo sa v našej cirkvi mihlo, malo prívlastok „reformačný“. Niekoľko mesiacov putuje po seniorátoch štandarda (niečo ako štafetový kolík), okolo toho sa urobí v senioráte pekná slávnosť, na kolík sa priviaže stuha s biblickým veršikom, a ide sa ďalej. Zdá sa mi, že toto je príliš málo na to, aby plamienok mohol horieť ďalej. Pripomínať si a oslavovať je dôležité, ale je to len časť toho, čo by sa v našich životoch malo diať. Pripomínať si a oslavovať bez toho, aby to malo praktický dopad na naše životy, je ako **plamienok, ktorý rýchlo zhasne**. A toho sa bojím. Bojím sa, že po 31. októbri 2017 všetko utichne, že sa vrátíme do starých pokojných kolají, alebo budeme naopak bedákať nad tým, koľko úsilia sme vynaložili na prípravu osláv a pripomenutie si významného výročia, a nič sa nezmenilo.

Tu sa musí udiť niečo viac ako len oslavy. Nestačí zapáliť lampióny. **Oheň musí byť zapálený v nás**. Takýto oheň sa nedá zapáliť oslavami, ale tak, že k nám bude prehovárať samotný Ježiš Kristus. Keď emauzskí učeníci utekali po Ježišom vzkriesení z Jeruzalema, pripojil sa k nim na ceste Ježiš a rozprávajúc s nimi sprevádzal ich do Emauz. Keď spoznali a pochopili, že to bol s nimi Ježiš, povedali: „Či nehorelo v nás srdce, keď nám hovoril cestou a vysvetľoval Písma?“ (L 24,32). Viem, že na každej slávnosti, na každom podujatí sa rôznym spôsobom zvestuje, číta, cituje Božie slovo, len som si nie istý, či sme v tom všetkom poznali a pochopili, KTO sa k nám prihovára a ČO nám hovorí. Či stále nie sme aj my „nerozumní a leniví srdcom veriť všetko, čo hovorili proroci“ (L 24,25).

Kladiem si otázku: Ako bude naše cirkev vyzeráť po 31. októbri 2017? A túto otázku adresujem tým, ktorí sú (alebo mali by byť) na jej zodpovedanie najkompetentnejší a najpovolanejší - našim biskupom. **AKO BUDE NAŠA CIRKEV VYZERAŤ PO 31. OKTÓBRI 2017?**

Ján Oslík, farár v Modre

"Niektoré budovy doslova padajú na hlavu, alebo náprava chýb a očistenie cirkvi"

Názov môjho príspevku je z článku generálneho dozorca Imricha Lukáča, v Evanjelickom posli spod Tatier zo dňa 11.10. 2017 na strane 12.

Bratia a sestry, nepodujímajte sa na očisťovanie cirkvi. Na to nemá nikto. Iba Pán Ježiš Kristus. Neočistíte ju. Len narobíte veľa škody. A ako veriaci vieme, že tí, ktorí ju chcú očistiť sa pasujú do úlohy Boha. Na to nemajú. A zahrávajú sa so životmi ľudí. Pán Ježiš prišiel na tento svet, aby spasil hriešnikov. Apoštol Pavel v liste Efezským v 5. kap., vo v. 25 – 27 píše „...ako aj Kristus miloval cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil, očisťiac ju kúpeľom vody skrze slovo, a postavil si cirkev slávnou, bez po škvrny, bez vrásky a bez čohokoľvek podobného, ale aby bola svätá a bez úhony“. Chceme, bratia a sestry, týmto povedať, že **nie je dobré zahrávať sa s mocou**, ktorá nám ľuďom nie je nijako daná. My ľudia cirkiev neočisťujeme. A ak sa na to niekto dá, ten jej veľmi uškodí. Pán Ježiš vydal seba samého za cirkev, očisťiac ju kúpeľom vody skrze slovo.

Kto by chcel cirkev očisťovať? Farizej, alebo publikán? Farizej, ktorý vypočítal svoje zásluhy a predniesol ich Bohu a dokonca poukazoval na to, aký je publikán? Ale toto nie je Božia spravodlivosť. Publikán, ktorý stál a bil sa v prsia, prosiac o milosť, to je Božia spravodlivosť. Boh vidí viac ako my ľudia. Vidí do srdca. Spoliehať sa na jedného človeka, ktorý všetko vyrieši, to neprinesie úžitok cirkvi. To je pohrdanie druhým človekom, pohrdanie tým, čo Boh stvoril a spasil. Pohrdanie darmi a talentami, ktoré Boh udelil tomu – ktorému človeku.

Niektorí prídu a urobí poriadok. Aj na očistenie cirkvi si trúfa. Áno, to tu už bolo. Jeden, či dvaja ľudia, na

ktorých sa obracajú a oni urobia „poriadok“. Čo tak viesť ľudí k všeobecnému kňazstvu? Čo tak povedať ľuďom, aby si boli navzájom anjeli, aby na seba dávali pozor, starali sa jeden o druhého, jednoducho, aby sa milovali? Čo tak povedať bratom a sestram, aby im išlo o blaho a potreby aj duchovný stav našich bratov a sestier. „Podľa toho poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete vzájomne milovať“ Ján 13, 35. Dávať pozor jeden na druhého, to vyplýva z prikázania Pána Ježiša, aby sme sa vzájomne milovali, lebo podľa toho poznajú, že sme Jeho učeníci. No, ak sa častujeme, ako to čítame v EPST, tak to zrejme nepoznajú. Potom, ale prečo by sa o cirkvi mali zaujímať? Ak tí, ktorí hovoria, že sú, patria do cirkvi sa osočujú a opisujú vo svojom vlastnom periodiku?! A to periodikum vydáva vydavateľstvo, ktorého sú veriaci akcionári. Naši predkovia sa v hrobách obracajú.

Zbytočne špekulujete. Tu niet čo špekulovať s očisťovaním cirkvi. Veriaci predsa pozná Cestu. A keď pozná Cestu, tak pozná aj cieľ. A nemôže inak, iba tak, ako Pán Ježiš prikázal. Aký cieľ dosahuje cesta, ktorá sa nám ponúka pri naprávaní chýb a očisťovaní cirkvi? Ak v EPST z 18. 10. 2017 na stranách 6 a 7 je nepodpísaný príspevok a v ňom napísané, že sa nepodpísali, „*dokiaľ získajú prácu vo svetovej sfére a opustia prácu v ECAV, neželajú si byť menovaní. Chcú tak chrániť svoju rodinu pred dehonoriáciou*“. Kto ich dehonestuie? Alebo kto ich dehonestoival? Kto tu prostredníctvom EPST dehonestoival a dehonestuie ľudí? To je cieľ, ktorý ste dosiahli! Dehonestácia hodnoty človeka v plnej paráde. Boh tak miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal ... ale tu je niekto, kto si druhého neváži a dosiahol stav, v ktorom sa takto ľudia obávajú.

Sme Kristovou cirkvou. Nedajme sa zmiast. Ak niekto chce očisťovať cirkev, tak to nedokáže. Iba jej uškodí. Sme hriešni ľudia, ale omilostení Kristom. V liste Galatským 5, 1 čítame: *Kristus nás oslobodil k slobode. Stojte teda a nedajte sa zapliahnúť zase do jarma otroctva!* Buďte bdeli, na modlitbách ustaviční. Boh je láska.

Ján Brozman dozorca VD ECAV

Wittenberg

Ty mesto malebné! V starobyľých bránach ukrývaš poklady s pečatou storočí.
Z portálu vlastného domu snáď vykročí ku zámku sám Luther do chladného rána.

Brat Martin, tvoj i náš, nazrie ti do očí a spozná práve, že dýchaš jeho dychom.
V zeleni parkov ponúkaš svieže ticho, na dlažbe sviatočnej srdce mu poskočí.

Rozvážne zastane sťa pamätník statný v tieni dvoch mohutných kostolných veží,
pri schodoch radnice, kde námestie leží, s priateľom Filipom zhovára sa za tmy.

Ty vlúdne mestečko! Nad staré tvoje strechy vznáša sa slávospev veriacich tisícov,
ku trónu Božiemu, ozvenou tichých slov v modlitbách vyznáva ľud svätý svoje hriechy.

Vítaš ho radostne hlaholom všetkých zvonov, zástupy pútnikov prichýliš v objatí.
Pri dverách Schlosskirche až k slzám dojatí bohatstvom sviatosti, čo šťastní vezmú domov.

Ach, mesto hostiace lásky atmosférou!
Vďačne sa navraciam k tvojej čistej kráse a k domu milému, tam na Lutherstrasse,
- k reťazi rúk spätých nádejou a vierou.

Daniela Horínková

(X. 1983 - 500-ročnica narodenia Dr. M. Luthera)

LUTHEROV ODKAZ

V nedeľu bolo v našom kostole (Bratislava Legionárska) veľmi živo. Mali sme zborový deň a oslávili sme pamiatku reformácie. Počuli sme pekné svedectvá viery, videli sme vydarené fotografie z letných táborov, započúvali sme sa do básní, zamysleli nad kázňou. Precítili sme piesne, prijali požehnanie. Vydarená nedeľa! No, keď sme odchádzali, cítili sme, že dačo ešte chýba. Akási bodka. Preto sme sa s našimi bratmi zo zboru rozhodli umiestniť do vstupných priestorov kostola Lutherove výpovede proti odpustkom. A pridali sme aj naše výpovede o tom, aká by mala byť súčasná cirkev. Akoby sme aj my **potrebovali vypovedať, že nám cirkev nie je ľahostajná**, že si všímame jej bolesti, trápenia i pochybenia. Je to výpoveď generácie 45 plus. Generácie, ktorá dozrieva v novej slobode a demokracii. Generácie, ktorá si na vlastnej koži vyskúšala, aké je to byť zodpovedným za svoj život v slobodnom čase. Generácie, ktorá robila a robí chyby, avšak nestratila túžbu poznať pravdu a žiť v pravde.

Dnes je Pamiatka reformácie. Deň, ktorý si evanjelická cirkev pripomína každý rok. Avšak 31. október 2017 má v sebe iný rozmer. Oslavujeme 500. výročie reformácie. Oslavujeme dielo Martina Luthera. Po celý rok sa snažíme interpretovať jeho myšlienky, nanovo objavovať Luthera pre dnešok. Používame na to rôzne formy. Prednášky, konferencie, slávnostné bohoslužby, publikácie, modlitebné skupinky, biblické hodiny. Neprináleží mi posudzovať, do akej miery sme Martina Luthera a jeho dielo skutočne tento rok spoznali. No som si istá, že súčasný Martin Luther by mal s nami veľa práce. Pretože **reformácia je proces, v ktorom máme neustále obnovovať cirkev, aby bola živým radostným spoločenstvom slúžiacim človeku** v jeho najrozmanitejších potrebách. Pokúsme sa preto byť autentický a skloniť k človeku tak, aby v nás videl obraz Ježiša Krista. Lebo aj to je odkaz reformátora Martina Luthera súčasnosti.

Eva Bachletová

Prof. ThDr. Pavel Kolárovský, nedožitá osemdesiatka

Pred osemdesiatimi rokmi, dňa 12. októbra 1937, sa v maďarskej Békešskej Čabe narodil slovenským rodičom syn - Pavel Kolárovský. Rodina prišla s prvou presídľeneckou vlnou v roku 1947 na Slovensko, najskôr do Nových Zámok a potom už trvalejšie do Piešťan. Mladý Pavel prežil povolanie do duchovnej služby. Vyštudoval evanjelickú teológiu a po ordinácii sa stal duchovným správcom na teologickom internáte a zároveň odborným asistentom na SEBF v Bratislave. Primárnou oblasťou jeho odborného záujmu boli novozmluvná teológia, exegéza, gréčtina. Musel sa však udomáčniť vo všeobecných i domácich cirkevných dejinách a tiež v disciplíne, ktorá predsa len mala presah z cirkevných dejín do novozmluvnej teológie – v dejinách dogiem.

Moja generácia ho už poznala ako farára v Rači a docenta teológie (docentúra sa týkala osobnosti Juraja Thurzu a domácich cirkevných dejín). Pamätám, že keď sme v októbri 1982 nastúpili na SEBF, Pavel Kolárovský bol práve hospitalizovaný. Ako jeho prváci, ktorých má učiť gréčtinu a ktorí čakajú na jeho príchod, sme ho navštívili priamo v nemocnici. Vtedy sme počuli a začali si uvedomovať, že náš učiteľ dlhodobo zápasí s nepríjemným ochorením.

Roky nášho štúdia boli rokmi, v ktorých sa striedali jeho obdobia zdravia a ťažkostí, niekedy dosť výrazných. Paradoxné však bolo vždy to, že k ľudskému zjavu Pavla Kolárovského by neznalý človek nejaké závažné ochorenie nikdy nepriradil. Kolárovský bol muž sršiaci vtipom, balansujúci na hranici sarkazmu, britký glosátor všelijakých ľudských smiešností či politickej situácie, adept na známu „Zlatú mrežu ilavskú“.

Úľavou pre tých, ktorí radi na neho spomínali bolo, že neskôr, začiatkom deväťdesiatych rokov, sme počúvali o jeho zdraví konečne aj lepšie správy. Naopak absurditou, akoby vrcholnou iróniou jeho preskúšaného osudu to, keď sme sa dozvedeli, že dňa 5. júla 1994, po tom, ako utrpel zranenie po páde z nevysokého rebríka v záhradke, Pavel Kolárovský na následky zranení zomrel. Mal 57 rokov.

Vážili sme si ho pre jeho inteligenciu a vzdelanosť, pre prirodzený šarm a takt, pre nestrojenú ľudskosť, i pre otvorenú domácnosť a príležitosť k službe, ktorú nám v Rači ponúkli spoločne s manželkou Zuzkou. Aké vzácne boli ním vysielané signály nádeje, že sme v zlej dobe stretli niekoho nekonformného!

Bol znamenitým teológom a skvelým človekom. S vďačnosťou na neho spomíname.

Za generáciu študentov, Ivan El'ko, farár v Nitre

Všetky cirkvi by potrebovali reformáciu

Nora Baráthová, spisovateľka, historička, autorka literatúry pre deti a mládež, významná osobnosť nielen Kežmarku, ale celej našej Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Memo Nory Baráthovej je spojené s tvorbou diel zameraných na historické udalosti Kežmarku, kde nachádzame prepojenie aj na evanjelickú cirkev. Nora Baráthovú som stretla pred niekoľkými mesiacmi osobne pri prvom uvedení diela opery Hrad prepevný v Kežmarku. Bola som veľmi šťastná, že sa konečne môžem porozprávať s autorkou kníh, ktoré som čítala vo svojom detstve a mladosti. Len prednedávnom som totiž pri upratovaní knižnice našla jej román pre mládež – Najlepšia trieda. Patrím teda ku generácii, ktorá vyrastala na knižnej tvorbe Nory Baráthovej a je pre mňa ctou, že súhlasila s rozhovorom.

Sestra Baráthová, po celý život pracujete so slovom. Keďže patrím k vašim čitateľom, zaujíma ma, aká bola vaša literárna cesta a kedy vznikli vaše prvé diela?

Už od detstva som sa chcela stať spisovateľkou. S knihou som sa dostala do styku veľmi zavčasu – mala som v rodine troch stredoškolských profesorov. No po čase mi nestačilo prečítané, sama som chcela vytvoriť niečo podobné. A tak som začala písať už na základnej škole – básničky a scény, potom menšie prózy – podarilo sa mi získať nejaké drobné úspechy (napr.

v Pionierskych novinách r. 1957 som v literárnej súťaži Smer Artek získala 6. miesto, v denníku Smena som r. 1961 vyhrala v súťaži kratších novinových žánrov "O zlaté pero", v tom istom roku vyhral môj súbor poviedok zo stredoškolského prostredia krajské kolo STM – Súťaže tvorivosti mládeže). Počas svojich stredoškolských štúdií som bola v r. 1960 – 1961 členkou redakčnej rady školského časopisu Raketa (v tom čase boli na Slovensku údajne známe len tri školské časopisy). V roku 1967 mi vyšiel debut Ad revidendum, písala som v ňom o živote budúcich maturantov. No a potom to pokračovalo. Dodnes mi vyšlo 20 kníh – próza a možno raz toľko odborných.

Písať pre deti a mládež nebolo nikdy jednoduché. Napriek tomu, vaša tvorba sa vždy tešila veľkému ohlasu. Odkiaľ ste čerpali inšpiráciu?

Zo života okolo seba – v podstate každý jeden príbeh sa stal, niečo aj mne. Keď mi vyšiel debut Ad revidendum, riaditeľ školy – kde som chodila, mi povedala: Nora, piš radšej historické romány... Asi to bolo veľmi pravdivé. Mala som a doteraz mám dobré styky s mladými, neraz sa mi prišli vyžalovať, nuž prečo nepoužiť na výstrahu aj ich príbehy? Napr. dostali zlé známky, keď nemali poriadne zabalené knižky alebo margo (vyznačené okraje) v zošite. Spomínam obdobie socializmu. Knihu o dnešnej mládeži by som si už netrúfala napísať. Veď moja generácia nevedela poriadne, čo je televízor, ani rádio nemal

Nora Baráthová sa narodila 7. júna 1944 v Kežmarku v starej evanjelickej rodine (najmenej dvaja farári v 19. a 20. stor. – Podlužany a Uhrovec, čo je nám známe). V Kežmarku ukončila v r. 1961 Jedenásťročnú strednú školu a v rokoch 1961 – 1967 diaľkovo študovala na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove odbor slovenčina – dejepis. V roku 1976 absolvovala rigorózne skúšky (PhDr.) z dejín a filozofie. Od r. 1965 pracovala v kežmarskom múzeu na poste historika – najprv pre obdobie novoveku, potom pre literárnu históriu a nakoniec pre obdobie stredoveku. Popritom sa zaoberala aj časťou etnológie – zvykoslovím starých remeselníkov a nemeckej menšiny, ako aj históriou židovskej komunity. Hoci od r. 2003 bola na dôchodku, sporadicky pracovala v múzeu do r. 2009 vrátane. V CZ ECAV Kežmarok vystriedala funkcie presbytera i dozorca. Takmer 15 rokov bola kantorom. V r. 1990 – 2014 pracovala ako poslankyňa mesta.

každý, a o počítači a mobile sme nemohli ešte ani snívať. Informácie sa nám podávali cenzurované...

Vieme o vás, že ste desaťročia pôsobili ako historička Mestského múzea v Kežmarku. Aké dejinné udalosti Kežmarku vás najviac zaujali a prečo ste sa rozhodli ich spracovať?

Práca historika spočíva v odhaľovaní minulosti svojho mesta, prípadne jeho okolia. V samotnej kežmarskej histórii je toľko zaujímavých vecí, že bolo škoda, aby som si ich nechala pre seba. Písať však historickú prózu v 70. a 80. rokoch nášho storočia, keď som začínala, nebolo ľahko, pretože dobová kritika považovala historický román za únik zo súčasnosti a odreačovanie sa autora od vtedajších problémov. Bránila som sa tým, že každý človek nebude čítať slovenské dejiny, ale mnohí siahnu práve po historickom románe, v ktorom sa oveľa viac dozvedia o kolorite tej – ktorej doby a tvrdila som (a aj tvrdím), že práve historický román je jednou z najdôležitejších foriem šírenia historických poznatkov medzi široké vrstvy obyvateľstva – pravda, ak je písaný na základe faktov, a nie je len výplodom fantázie, resp. odrazom požiadaviek doby. Mojm prvým historickým románom bol Muž, ktorý išiel za smrťou (1976). Hlavným hrdinom bol kežmarský mešťan, notár a neskôr richtár Jakub Kray, ktorý počas stavovského povstania Františka Rákócziho v rokoch 1703 – 1711 sa stal jeho vyslancom a za svoje pre-

svedčenie zaplatil životom. Bol by sa zachránil, keby konvertoval, čo však nespravil. Z knihy mi vyhodili všetky náboženské fakty, prípadne narážky. Voľným pokračovaním tohoto románu bol ďalší Aj zradcom sa odpúšťa (1975) – kniha hovorí o začiatku 18. storočia, opisuje doznievanie Rákócziho povstania v Kežmarku a situáciu mesta počas moru v r. 1710 – 1711. „Zaujímavosťou“ bola požiadavka dobového riaditeľa Východoslovenského vydavateľstva, ktorý žiadal, aby som zmenila mená na slovenské, lebo by bol vraj dojem, že v Kežmarku žili samí Nemci. Samí Nemci tu síce nežili, ale bolo ich aspoň 90 %. Ale o poslovenčenie nemeckých mien požiadala aj Slovenský spisovateľ pri treťom historickom románe Nepokojné mesto (1981).

A čo významné osobnosti histórie? Inšpirovali vás niečím, alebo stali sa aj vašim vzorom?

Veru áno – snažila som sa spracovať študentské roky Pavla Országha Hviezdoslava v Kežmarku – kniha pod názvom Študent vyšla r. 1991. Málokto vie, že Hviezdoslav sa v Kežmarku národne uvedomil, snažila som sa nájsť príčinu tejto zmeny. On totiž mohol byť aj vynikajúcim maďarským básnikom a všetko k tomu smerovalo. Odrazu sa zmenil. Prečo asi? A tá druhá aj kežmarská osobnosť bol Janko Chalupka, zakladateľ našej drámy. Tu v Kežmarku, kde pôsobil ako profesor a rektor známeho lýcea, zanechal svoju životnú lásku. Prečo? Aj na toto som sa snažila odpovedať v historickom románe Neľutujem, že som milovala (1999).

Kežmarok bol a je spojený so životom evanjelikov na Spiši. Ako ste reflektovali minulosť evanjelickej cirkvi vo svojej tvorbe?

V podstate mám spracované dejiny kežmarskej cirkvi do prvej svetovej vojny, prvú ČSR ani nie. V Kežmarku totiž do roku 1940 existoval len nemecký evanjelický cirkevný zbor, až potom zásluhou mladého kaplána, neskôr farára Ondreja Spišáka vznikol slovenský. Aj o tom som už niečo písala. Nemecký zbor zanikol r. 1945, časť Nemcov dobrovoľne evakuovala, a tých nevinných surovo odsunuli. Vo viacerých obciach ostali dodnes opustené kostoly. Kežmarský zbor sa práve vďaka Slovákom udržal. Odsunuli sa aj archívy, ťažko nájsť v histórii zboru niečo nové. Po reformácii sa stal celý Kežmarok evanjelickým a vyrástli a pôsobili v ňom mnohé osobnosti. Z tých čias vznikla aj opera Víťazoslava Kubičku Jakub Kray – o kežmarskom legendárnom richtárovi. Ktoré mesto sa môže pochváliť, že má operu zo svojich dejín?

A čo prítomnosť evanjelikov v Kežmarku? Ako sa vyvíjala evanjelická cirkev v časoch novodobej slobody? Píšete aj o nej?

Ako všade – najprv obrovská eufória, plné kostoly... a postupne sa lavice vyprázdňovali. Zrejme Pána Boha nepotrebujeme v časoch, keď máme iných bohov – hlavne peniaze. No je to smutné. A pritom náš zbor má jedinečné aktivity – už 20 rokov vychádza náš Zborový list, kde sa dá dočítať o akciách detských, mládežníckych, seniorských, literárno-dramatických, hudobných, športových, ale aj o akciách na medzinárodných fórach, či už

v Čechách, v Poľsku, v Maďarsku ...

Vieme, že sa aktívne podieľate na živote kežmarského evanjelického cirkevného zboru. Aká bola vaša cesta viery?

Keďže naša rodina patrí k „starým evanjelickým“, základy som pochopiteľne dostala doma a bolo mi samozrejmé, že na Vianoce k nám chodí Ježiško. Mali sme starú Bibliu s fascinujúcimi obrázkami, poznala som príbeh každého jedného. Chodila som do nedeľnej škôlky a v prvej triede sme verejne spievali naše piesne. Vtedy ešte sa to dalo, ale potom... Keďže naši učili, chodila som na náboženstvo súkromne k pánu farárovi Kowarikovi. Samozrejme som bola konfirmovaná – jaj, tie nemožné (pardón za výraz) konfirmačné otázky a odpovede, samá teória – písal sa rok 1958... Moju mamu za to, že ma dala konfirmovať, prepustili zo školských služieb, ale po zásahu starých komunistov, ktorí sa za ňu zaručili, sa do školy mohla po pár mesiacoch vrátiť. Moje mládežnícke roky, hm ... nastala vlačnosť ... Samozrejme, ostala som veriaca, ale dosť vlačná, do kostola ako pracovník kultúry som nemohla, mimo Kežmarok som sa dostala málokedy ... Bol to tuším rok 1988, keď ma zastupujúci pán farár Pavlovič požiadala o bližšiu históriu nového kostola. Reku, mala by som si to vypočuť a po rokoch som si sadla úplne do poslednej lavice kostola. Nato vypadol kantor a vedeli, že ja som klavirista. Či by som neskúsila... Skúsila, hoci organ je niečo iné ako klavír. A tak som sa vrátila do kostola, odvtedy poctivo chodím. Návrat stratenej dcéry. Najšťastnejší boli naši, ktorí sa stále za mňa modlili, aby som sa „prebudila“.

V týchto týždňoch vrcholia oslavy reformácie aj v našej cirkvi. Spoločenstvo evanjelických žien vydalo pred nedávnom publikáciu Reformácia po praslici, kde nájdeme aj váš text. Pripomeňme, že ide o portréty nie veľmi známych žien, ktoré sa na Slovensku hlásili k myšlienkam reformácie. Akú osobnosť ste spracovali vy?

Máriu Krayovú, manželku spomínaného Jakuba Kraya. Po jeho tragickej smrti vychovala v evanjelickej viere štyri deti. Škoda, že nevieme (zatiaľ) jej presné životné dáta. Ale vieme, že dala k dispozícii svoj majer, aby sa tam odpravovali bohoslužby, kým sa v roku 1717 prestavoval

artikulárny kostol do dnešnej podoby.

Vieme o vás, že ste podpísali Chartu na obnovu hodnôt reformácie ECAV. Problémy, ktoré má naša cirkev v súčasnosti, nikoho netešia. Ako však zmeniť to, čo nás trápi, ťaží, alebo to, o čom radšej v cirkvi mlčíme?

Podľa mňa by všetky cirkvi, nielen naša, potrebovali reformáciu! Lebo od tej prvotnej cirkvi sme sa strašne vzdialili. Všade sa hádajú, ľudia sú z toho otrávení, dokonca utekajú spomedzi radov veriacich a tuším sa dáme dohromady vtedy, ak sa kresťania znova dostanú do útlaku. Ak už vtedy nebude neskoro. V mladších rokoch som bola za „palácovú revolúciu“. Teraz by som uprednostnila dialóg – po chlapsky si povedať zoči – voči, čo považujeme za chybu, ako by sa to dalo zlepšiť... Lenže k dialógu potrebujeme dve strany, priame, bez falše, udavačov, podlizovačov... Bohužiaľ, zatiaľ to tým smerom nejde. A ďalšia vec – rovnaký meter pre všetkých. Ako je to možné, že vo funkcii seniora zostáva človek s pochybnou morálkou a do funkcie sa nedostane taký, ktorý upozorní na niekoľko nekalých vecí? Desaťročia, možno aj storočie odoberala naša rodina Posla. Zrušila som ho, nie som zvedavá na rôzne kauzy, ktoré ani nie sú založené na pravdivom základe. Podobne Cirkevné listy. Aj tie boli u nás desaťročia. A poznám mnohých, ktorý evanjelickú tlač odhlásili. Škoda. Nuž to výročie Reformácie oslavujeme ozaj divne. Luther sa môže otáčať v hrobe. Prečo nás radšej nezaujímá „krutá realita“ súčasnosti? Kde sa stala chyba, že nás ubúda, že našinci v krížnych manželstvách dávajú prednosť inej viere, že ich čoraz viac zaujímajú sekty (majú snáď živší náboženský život – ak áno, prečo tak nie je u nás?) atď.? Kde je naša evanjelická hrdosť, povedomie? Kde je chyba? V cirkvi? V rodine? V nás všetkých, samozrejme. Myslím si, kým si neuvedomíme, kto sme, čo chceme a kam patríme, ťažko sa bude o nás hovoriť aj v budúcnosti. A to by hádam z nás nikto nechcel. Musíme začať od seba. Sami seba „zreformovať“ a uvedomiť si, kto sme a kam patríme. Len aby sme tú druhú reformáciu za svojho krátkeho života ešte stihli...

Ste autorkou diel pre deti a mládež, poznáte teda dušu mladého človeka. Čo by ste poradili našim duchovným – ako osloviť najmladšiu generáciu, aby prejavila záujem o Boha, cestu viery a evanjelickú cirkev?

Je to problém – niektorí tvrdia, že naša liturgia je zastaralá, a mládež potrebuje niečo moderné. Skúšajú to rôznymi spôsobmi – avšak myslím si jedno: ak je niekto skutočne veriaci, záleží mu na obsahu, a nie forme. Strela som sa s farármi, ktorí ešte pred 30 rokmi odmietali zborníky piesní ako napr. Smieť žiť pre Krista a odporúčali piesne zo spevníka – vtedy bol ešte starý, nie dnešný (aj voči tomuto mám výhrady – kam sa podeli piesne našich dejateľov, je ich tam strašne málo; potom ten rytmus – ach jaj! ako kantor som sa neraz chytala za hlavu). Keď mládež vystupovala s gitarami, viacerí cirkevníci povedali, že viac do kostola neprídu, že to do kostola nepatrí. V Starom zákone sa spomína aj bubon – keby s tým boli prišli, nechcem si predstaviť tie reakcie. Černosi – teda nie všetci – pri bohoslužbách rytmicky pohybuju telom, akoby v tanci. Na Slovensku by takých veriacich zrejme z kostola vyhodili. A ešte niečo: viacerí odmietajú tzv. svedectvá – ja som za ne. To je dôkaz o ceste k viere a o spoznaní Pána.

A na záver, aký je váš oblúbený biblický citát?

Ťažko povedať, v Biblii mám množstvo podčiarknutých viet, ktoré sa mi mimoriadne páčili. „Vedie“ apoštol Pavel, ktorého osobnosť ma veľmi zaujíma. Ale dám iný – nebiblický citát, o ktorom uvažujem dať si ho raz aj na parte (teda ja nie, ale naši). Tie verše napísal Hviezdoslav v zbierke Sonety (1886):

„Ja verím – a s tým šiniem v taj sa nekonečna.
Som atóm, iskra len, lež s jadrom trvalým;
zhasnem-li na zemi, nad ňou sa zapálím,
púť moju nadpradie mi jasná cesta mliečna.
Ja verím, pravda ducha, že je pravda večná;
po desných strminách mi ona zábradlím...“

Rozhovor pripravila Eva Bachletová

Foto: archív Nora Baráthová

„Pred svitom vstávam; volám o pomoc; a dúfam v Tvoje slovo“. Žalm 119, 147

Milí bratia a sestry,

pozývame vás aj naďalej zotrvať v **modlitebnej reťazi** za našu cirkev a cirkevné zbory, za rokovania seniorálnych, dištriktuálnych presbyterstiev a generálneho presbyterstva, ako aj ďalšie potreby cirkvi. Myslime v našich modlitbách aj na voľby (a kandidátov) v cirkevno-organizačných jednotkách (COJ: zbor, seniorát, dištrikt, ECAV), ktoré nás čakajú v budúcom roku 2018, aby Pán Boh konal, priznával sa, vyvolil a požehnal takých, ktorí budú pást im zverené stádo s dobrou vôľou, láskavo-prísne, s čestnými úmyslami a zodpovedne pred Pánom Bohom. V modlitebnej reťazi pokračujeme každý deň v ranných hodinách medzi 6:00 – 8:00, na 5 – 10 minút sa stíšime k prečítaniu si Božieho Slova a k vlastnej modlitbe.

Milosrdný, večný Bože, Otče nášho Pána Ježiša Krista, vďačným srdcom Ťa oslavujeme, že si dielom reformácie obnovil svoju cirkev, znovu zapálil svetlo svojho slova a dávaš mu až doposiaľ medzi nami svietiť. Daj, nech sa toto slovo zvestuje a vyučuje čisto a jasne medzi nami i v celom svete. Pomôž všetkým, čo ho počujú, aby aj žili podľa neho sväto ako Tvoje deti. Daj nám i kresťanskej cirkvi ducha pravdy. Prekaz a zruš všetky zlé úmysly, tak aby sa Tvoje slovo všade posväcovalo a Tvoje kráľovstvo zvíťazilo medzi nami i vo svete. Chráň nás pred bludným učením a pohoršením. Svojej cirkvi posielaj verných a horlivých kazateľov a svedkov Tvojho evanjelia. Svojím Duchom zobúdzaj cirkev a svojím slovom v nej spôsobuj nový život, život viery, lásky, nádeje a obetavej služby. Buď svojej cirkvi stálou ochranou a hradom prepevným. Amen. Otče náš, ktorý si ...

modlitba je prevzatá z bohoslužobnej Agendy ECAV - upravená

REFORMAČNÉ OKIENKO

MOJA REFORMÁCIA

J 8, 31 – 36; 1Kor 3, 11 – 23; 2Kor 4,1 – 6; J 12, 46 – 50

Reformátor Martin Luther dobre porozumel procesu reformácie v cirkvi, uprostred ktorého sa ocitol. Uvedomil si, že **reformátorom je Ježiš Kristus** a že za Ním stojí Otec nebeský. Ale najmä si uvedomil, že reformácia začína a napokon aj pokračuje skrze jednotlivca. Skrze jedného človeka – skrze mňa. Z môjho pohľadu ide o mňa. Nemám sa čo obzerať na iných – je to o mne. Ježiš začína spásu u konkrétneho, jedného človeka – v mojom prípade u mňa.

Preto, keď hovorím, že reformácia je proces a to trvalý, vlastne celoživotný, uvedomujem si predovšetkým môj stav. Uvedomujem si, ako je to so mnou. Nakoľko sa tento proces u mňa započal, ako som mu porozumel, nakoľko som účastný a nakoľko pri mne pokračuje.

Luther to výstižne napísal v Malom katechizme o význame krstu: *Krst znamená, že starý Adam (t. j. hriešny človek) má byť v nás každodennou ľútosťou a pokáním so všetkými hriechmi a zlými žiadosťami topený a mŕtvený a zase každý deň má v nás vychádzať a povstávať nový človek, ktorý by v spravodlivosti a čistote žil pred Bohom naveky.*

Toto svoje tvrdenie dokladá a odôvodňuje aj Písmom: svätý Pavel v liste Rímskym v 6 kapitole vo 4. verši hovorí: *Spolu s Ním sme teda skrze krst pohrobení v smrť, aby tak, ako Kristus vzkriesený bol slávnou mocou Otcovou, aj my sme chodili v novote života.*

A ja si uvedomujem, že ten proces reformácie, to jest obnovenia nového stvorenia začal pri mne krstom a potom pokračoval v rodine a v cirkvi skrze Slovo Kristovo, pokračuje podnes každodenným pokáním a odpustením hriechov. Dokončený bude tela z mŕtvych vzkriesením a večným životom.

Z toho mi vychádza poučenie, že reformácia je hnutie, ktoré začína Ježiš Kristus predovšetkým v cirkvi tak (môže aj mimo cirkev), že začína u jednotlivcov. Tí potom vydávajú svedectvo o pôsobení Slova vo svojom živote, a tak pomáhajú na ceste spásy aj iným.

A tak sa dostávam k reformácii cirkvi a v cirkvi. Cirkev je v podstate nereformovateľná, keďže je Božím dielom, ktoré vzniklo pôsobením Ducha Svätého, a tak aj naďalej pôsobí jedine skrze Ducha Svätého. Keďže však Duch Svätý pôsobí skrze ľudí a skrze ľudské prostriedky, má to s nami ťažké. Lebo človek veľmi často chce ovládať pôsobenie Ducha, chce mu predpisovať spôsoby a prostriedky, veľmi často chce veci spásy riešiť po svojom, ľudskými prostriedkami, preto cirkev vždy znovu upadá do „človečiny“. G 4, 9 – 12; Kol 2, 16 – 23. Zamieňa obsah za formu, upadá do formálnosti a pokrytectva, predstiera zbožnosť, pestuje tradíciu a podobne.

Preto je potrebná trvalá reformácia „v cirkvi“, ako správne tvrdí brat Ivan Tóth. Reformácia foriem, spôsobov, prostriedkov, ktoré používa Duch Svätý. Aby odovzdávala evanjelium svojej generácii, svojej kultúre, svojmu pokoleniu prostriedkami, ktorými daná generácia žije, ktorým rozumie, ktoré ju oslovujú. Zdá sa, že práve tu je súčasný problém ECAV, ktorá ustrnula kdesi v minulosti a chce evanjelium odovzdávať súčasnej generácii a kultúre prostriedkami a spôsobmi, ktoré ju už neoslovujú. A čo je horšie, bráni sa zmenám, bráni sa trvalej reformácii, ktorú síce slovné manifestuje, ale v praxi sa jej bráni skrze najvyššie orgány, zriadenia a právne predpisy. (Zaujala ma publikácia *Ondreja Garaja a spol.: Budúcnosť slovenského protestantizmu*).

Duch Svätý sa však hlási k slovu. Podnecuje jednotlivcov, znepokojuje, volá, oslovuje a žiada zmenu, žiada reformáciu „v cirkvi“, v jej vonkajších spôsoboch a prostriedkoch zvestovania – pri zachovaní podstaty evanjelia Ježiša Krista.

PRETO VÁS VŠETKÝCH, VEĽKÝCH I MALÝCH, VYSOKO AJ NÍZKO POSTAVENÝCH, VŠETKÝCH, KTORÍ MILUJÚ NÁŠHO PÁNA JEŽIŠA KRISTA A JEHO EVANJELIUM, VŠETKÝCH VÁS VOLÁM A POVZBUDZUJEM PRI 500. VÝROČÍ REFORMÁCIE K PREBUDENIU. PODDÁVAJME SA MOCI A VEDENIU DUCHA SVÄTÉHO, OPUSŤME PASIVITU A LAHOSTAJNOSŤ, PREBUĎME SA K NOVOTE ŽIVOTA V KRISTU, PODDAJME SA POTREBNÝM ZMENÁM, ABY NAŠA CIRKEV RÁSTLA A MOCNELA NA SLÁVU A ČESŤ BOŽIU.

Jozef Grexa, evanjelický farár v. v.

OKIENKO MoS

ČO S REFORMÁCIOU?

A je to tu? „Predvečer“ reformácie. Už dávnejšie sa nám roztrhlo vrece s akciami, podujatiami, spomienkami, slávnostnými bohoslužbami, výstavami, rôznymi mediálnymi vstupmi. Ideme rôznymi spôsobmi a formami osláviť, pripomenúť si, čo sa udialo pred presne 500 rokmi. To je samozrejme určite správne a veľmi potrebné. Všetka česť a rešpekt Martinovi Lutherovi za jeho odvalu, túžbu po milosrdnom Bohu, ktorého našiel v Ježišovi Kristovi, za riskovanie vlastného života, aby bolo Božie slovo očistené.

Keď si urobíme prierez minulosťou (ja sa na to nepodujmem), tak vidíme v jednotlivých historických obdobiach všetky možné i nemožné druhy prenasledovania evanjelických veriacich a ich predstaviteľov, perzekúcií od politických, sociálnych až po násilné (vyhnanstvá, zastrášovanie, násilné konvertovanie, vraždy). No napriek tomuto útlaku si naša cirkev zachovala svoju identitu, ostala verná Božiemu slovu a odkazu reformácie.

Prešlo 500 rokov, skoro presne na deň. Čo z tejto cirkvi, budovanej na vernosti slovu a martýrstvu mnohých, vlastne ostalo? Oči pre históriu a pre plač. Máme slobodu, a čo sme s ňou urobili? Resp. čo tá sloboda urobila s nami? Pán Ježiš jasne povedal, že pravých nasledovníkov poznáme po ovocí. Nie primárne po správnej teológii, formách, poriadkoch či prepisoch. To všetko je nesmierne potrebné, ale bez Božieho ovocia, bez Ducha Svätého sa to stáva bezduché, odpudzujúce, zabíjajúce vieru, stáva sa to nástrojom manipulácie.

Aké ovocie si teda dnes môžu odtrhnúť zo „stromu“ našej cirkvi ľudia, ktorí hľadajú Boha, zmysel života, ľudia hľadajúci nádej a pevnú kotvu v chause a hodnotovom hnoji dnešného moderného sveta? Ako a kde nájdú „pravdu, ktorá ich vyslobodí“ a dá nádej?

V našej cirkvi? Pozrime sa na realitu.

O tom, čím všetkým je dnes naša cirkev zmietaná, sa už popísalo mnoho a smutné na tom je, že je to do veľkej miery pravda. „**Po ovocí poznáte ich.**“

Zneužíva sa moc, v periodikách sa podľa potreby niektorých ohýba pravda, stráca sa „chrbtová kosť“ tých, ktorí by mali byť vzorom, farári a biskupi si mnohokrát nevedia prísť na meno, a tak „pasú“ Božie stádo podľa seba, resp. „pasú sami seba“, a nie Božie stádo. Možno je to jedna z príčin, prečo pribúdajú v mnohých kostoloch lavice, ktoré zapadajú prachom. A evanjelický ľud uctieva viac formy, tradície a liturgie, ako ukrižovaného a vzkrieseného Ježiša Krista. Viac si vážme a čítame spevník, ako Božie slovo. V centre našich životov už nie je kríž. Duchu Svätému prikazujeme, ako môže a má pôsobiť, chceme, aby sa riadil našimi predpismi a liturgiou a hlavne, aby neprimerane nevyrušoval. Tak odišiel. Čo nám ostalo?

Viem, že píšem kriticky a možno trochu nadsadzujem. Ale to len preto, lebo ma to trápi a hnevá, ale hlavne núti ísť viac na kolená, viac k Bohu, viac do pokory. Preto si nalievavo kladiem otázku, ako ďalej. Nevie, či mám správnu odpoveď, neviem dobre filozofovať, ani dávať správne teologické poučky. Chcem hľadať „pravdu, ktorá vyslobodí“, túžim po cirkvi – neveste Pána Ježiša Krista, ktorá bude svetlom a soľou v reálnom živote, nie len na papieri, usilujem sa a zápasím o to, aby mnohí mohli byť spasení a našli odpustenie hriechov.

Nechcem, aby sme si o pár dní, keď veľkolepo ukončíme oslavy reformácie len pošúchali ruky, odfajkli si mega slávnosti a mnohí aj vydýchli, že je to za nami a zvládli sme to dôstojne a honosne.

Čo potrebujeme reformovať?

V prvom rade samých seba. A začať musíme my, farári, biskupi. Musíme dať svoje životy do svetla Božieho slova a pod drobnohľad Ducha Svätého. A musíme poslúchať. Potrebujeme „**nehľadať len svoje záujmy, ale hlavne záujmy iných**“. Musíme „**pásť Božie stádo, ktoré je u vás, nie s nevôľou, ale dobrovoľne, ako Boh chce; nie pre nečistý zisk, ale ochotne. Ani nie, ako by ste panovali nad dedičstvom, ale buďte vzorom stádu**“ 1Pt 5, 2 – 3.

To všetko sa začína na kolenách a od seba. Potrebujeme reformovať svoje vzťahy, postoj ku Kristovi, postoj k Písmu, svoju myseľ, postoj ku svätosti a oddelení sa od sveta či svoju poslušnosť. (ale o tom viac nabadúce)
„Pokánie neznamená nič, ak neprestaneš s tým, čo ľutuješ.“

Stanislav Kocka

OSPRAVEDLNENIE

V Reformačných listoch číslo 25/2017 sme uverejnili rozhovor s bratom Vlastimilom Synakom – JE ČAS, ABY SA NIE-ČO ZMENILO. Na strane 5 sme uviedli nesprávne meno a priezvisko pána podpredsedu Generálneho hospodárskeho výboru. **Správne má byť:**

V podstate činnosť výboru nie je ochromená, to ani nebolo mojím cieľom, má svojho podpredsedu pána Juraja Ružeka, ktorého som pri odchode vyzval, aby zaujal moje miesto a viedol výbor ďalej.

Za chybu sa pánovi podpredsedovi GHV Jurajovi Ružekovi ospravedľujeme.

Redakcia Reformačných listov

O REFORMÁCIÍ V SKRATKE

Martin Luther sa narodil 10. novembra 1483 v Eislebene v baníckej rodine. Neskôr sa rodina presťahovala do Mansfeldu, kde chodil mladý Martin do škôl. Otec chcel, aby sa z neho stal právnik, čomu sa Martin spočiatku nevzpieral. Zážitok v jednej búrke, keď bol jeho život v ohrození, zmenil jeho rozhodnutie a dal sľub, že sa stane mníchom. Napriek nevôli rodičov vstúpil v Erfurte do augustiánskeho kláštora. Tu sa usiloval nájsť pokoj svojej duše, **hľadal milostivého Boha**. Jeho duchovný otec a predstaviteľ Staupitz videl, že Luther je šikovný a nadaný, preto ho poslal študovať do Wittenbergu.

V roku 1510 sa Luther teší do Ríma. Táto návšteva v ňom zanecháva hlboké negatívne stopy. Na vlastné oči videl, ako stredoveká cirkev žila relikviami, púťami na sväté miesta a predajom odpustkov. Pápež Lev X. mal túžbu postaviť chrám sv. Petra, potreboval veľa peňazí, mal snahu si ich aj požičať, ale poslal tiež Tetzela, aby vyberal peniaze za odpustky. Tento bol známy tým, že volal: „*len čo minca do truhlice skočí, duša z očistca vyskočí*“.

Po návrate sa Luther stal magistrom slobodných umení a neskôr doktorom teológie. K jeho povinnostiam patrilo prekladať Písmo Sväté. Pri výklade **Listu apoštola Pavla Rímskym** pochopil, že nie je potrebné získať nejaké zásluhy na to, aby sme dostali milosť Božiu.

Vo veku 34 rokov, 31. 10. 1517, sa postavil verejne proti odpustkom a ich predaju. Jeho výpovede sa rýchlo rozšírili po celom Nemecku. Predaj odpustkov sa v priebehu niekoľkých mesiacov zrútil. Keď pápež videl, čo sa deje, pokúsil sa prostredníctvom svojho legáta Cajetána zjednať utíšenie. Ale doba šla rýchlo

dopredu. Do popredia sa začali dostávať aj iné otázky duchovnej nápravy cirkvi. Keď to pápež videl, dal Luthera do kľatby. Pápežskú bulu však Luther v decembri 1520 „slávne“ pri búrlivom ohlase svojich študentov spálil. Dal do obehu svoje spisy: *O babylonskom zajatí cirkvi* a *O slobode kresťana*. Na sneme vo Worms bola potvrdená pápežská kľatba, no napriek tomu sa Luther na sneme dokázal znamenite brániť a hájiť pravdu evanjelia.

Saský kurfirst Fridrich Múdry, nadšený zberateľ relikvií, veľmi skoro pochopil Luthera a pridal sa na jeho stranu. Po sneme vo Worms ho dal vo fingovanom prepade uniesť na hrad Wartburg. Tam prežil niekoľko mesiacov, za ten čas dokončil preklad Novej zmluvy do nemčiny.

Do Wittenbergu sa vrátil, keď sa dopyčul o obrazoborcoch, ktorí pod vedením Karlstadta vyhadzovali z kostolov všetko, čo bolo podľa nich modlárske, bez ohľadu na ich umeleckú či kultúrnu hodnotu. Luther to odsúdil.

Lutherove spisy podnietili aj najnižšie spoločenské vrstvy k tomu, aby sa dožadovali nielen náboženskej, ale aj sociálnej slobody a rovnosti. To viedlo v Nemecku v roku 1525 k sedliackej vojne. Vodcu povstania – Tomáša Münzera – popravili. Luther sa v tomto konflikte postavil na stranu šľachty proti sedliakom, čo mu je dodnes odporcami zazlievané.

Na sklonku roku 1525 sa Martin Luther oženil s bývalou mníškou Katarínou z Bory, s ktorou prežil 20 rokov krásneho a požehnaného manželstva a mali spolu 6 detí. Ani v ďalších rokoch neprestal zápasíť a bojovať za pravdu.

Keď v roku 1530 cisár Karol V. zvolal snem do Augsburgu, chcel konečne ukončiť náboženské spory. Melancton vypracoval vyznanie viery, ktoré vstúpilo do dejín ako Confesio Augustana – Augsburské vyznanie. Toto bolo prečítané 25. júna 1530. Za Luthera a jeho pravdu evanjelia sa postavilo mnoho princov a teológov.

Po smrti niekoľkých detí a vysilený chorobami Dr. Martin Luther zomiera 18. februára 1546 v rodnom Eislebene. Pochovaný je vo Wittenbergu.

Redakcia Reformačných listov

SOLI DEO GLORIA

POZVÁNKA NA SLUŽBY BOŽIE PRI 500. VÝROČÍ REFORMÁCIE

CIRKEVNÝ ZBOR ECAV na Slovensku HONTIANSKA VRBICA v Dunajsko-nitrianskom senioráte pozýva bratov a sestry na spoločné Služby Božie s Kresťanskou reformovanou cirkvou v kostole tejto cirkvi dňa 31. októbra 2017 o 17. hodine.

Služby Božie sa uskutočnia v jazyku slovenskom i maďarskom.

PODPORTE, PROSÍM, NAŠE ÚSILIE ZA OBNOVU CIRKVI – FINANČNE A MODLITEBNE!

Evanjelická jednota je dobrovoľné združenie členov Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku (ECAV). Vzniklo v roku 2013. K jej cieľom patria: rozvoj bratsko-sesterských vzťahov, modlitebného spoločenstva, vzdelávania laických pracovníkov a prehlbovanie vnútromisijnej práce v cirkvi, podpora aktivít, ktoré vedú k obnove jednoty a dôvery v cirkvi medzi ordinovanými (duchovní pracovníci) a neordinovanými ako i podpora spolupráce jednotlivých občianskych združení, organizácií a organizačných zložiek v ECAV.

Podporte, prosím, finančne alebo modlitebne náš projekt č. 1.:

Budovanie a rozvoj nového komunikačného a misijného nástroja – Reformačných listov, ktoré sú dostupné emailom a na internete. Chceme byť moderným evanjelickým médiom, ktoré bude reflektovať činnosť ECAV na Slovensku s misijným zámerom. Číslo bankového účtu Evanjelickej jednoty o. z. je: IBAN: SK32 7500 0000 0040 2009 7346. Do poznámky uveďte **Reformačné listy** alebo uveďte variabilný symbol číslo: 4024. Ďakujeme.

Sekcia H.E.L.P. – EJ, o. z. pripravuje a podporuje aj ďalšie projekty, ktoré sú dôležité pre obnovu našej cirkvi, nášho historického vedomia a pre rozvoj tvorivého potenciálu a uplatnenia talentov, ktorými nás obdaril Hospodin.

K týmto projektom patria ďalej aj:

- p. č. 2.: **Zostavenie legislatívneho návrhu** (vytvorenie paragrafového znenia) **novelizácie ústavy za účelom decentralizácie ECAV na Slovensku a vzniku troch dištriktov, vrátane dôvodovej správy**
- p. č. 3.: **Správa o stave ECAV na Slovensku (Biela kniha)** – jej súčasťou bude aj prieskum názorov cirkevných zborov a členov cirkvi k aktuálnym otázkam stavu a rozvoja cirkvi. Chceme sa inšpirovať našimi predkami, ktorí zostavili v roku 1930 podrobný Almanach evanjelickej cirkvi tak, aby sme získali ucelený obraz o činnosti našej cirkvi v období po roku 1989.
- p. č. 4.: **Vytvorenie Ústavu pamäti ECAV na Slovensku** – najmä za účelom dokumentácie prejavov prenasledovania cirkvi a šírenia informácií o týchto prejavoch. Aj naša ECAV na Slovensku bola v období totality vystavená prenasledovaniu, jej činnosť bola ochromená, a preto sa chceme toto obdobie pokúsiť zmapovať s pomocou odborníkov – historikov, vedeckých a akademických pracovníkov.
- p. č. 5.: **Projekt podpory obnovy, ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva vrátane vytvorenia nového centrálného archívu a múzea evanjelických kultúrnych hodnôt**. Táto oblasť je predmetom dlhodobej diskusie v ECAV na Slovensku, mnohé kroky sa už podnikli, boli by sme však radi, keby sa nám podarilo v spolupráci s odborníkmi, spolupracovníkmi cirkvi, podporou štátu a našej cirkvi položiť reálne základy nového centrálného archívu ECAV, ako aj pomôcť pri budovaní múzea, ktoré by dokumentovalo rozmanitosť duchovného a kultúrneho dedičstva ECAV na Slovensku.

Ak máte záujem podporiť naše aktivity ako podporovateľ, sympatizant alebo člen EJ, o. z. – Sekcie HELP napíšte nám na adresu help@evanjelickajednota.sk a obratom Vám zašleme prihlášku. Ďakujeme.

„Boh nás učí, aby sme sa modlili za všetkých duchovných, hlavne za tých, ktorí nám majú kázať slovo Božie. Keď vidíš neučených a nešikovných biskupov, farárov, alebo mníchov, nemáš na nich nadávať, súdiť ich a ohovárať, ale skôr sa na nich pozeráť ako na hroznú Božiu ranu, ktorou teba a nás všetkých trestá Boh za to, že sme sa nemodlili správne Otčenáš. Lebo keby sme sa ho správne modlili, tak by nás Boh určite vypočul a dal nám šikovných a učených duchovných. Je to oveľa viac naša vina, ako ich.“

M. Luther (Nemecký vklad Otčenáša pre obyčajných laikov)

Kontakt na tím Reformačných listov:

Sekcia HELP – Evanjelická jednota, o. z.
Partizánska 2
811 03 Bratislava

Redakčná rada:

Eva Bachletová	0905 813 782
Monika Cipciarová	0948 254 765
Martin Kováč	0905 269 078
Ľubo Bechný	0905 345 764

Vaše podnety a skúsenosti čakáme tiež na adrese: help@evanjelickajednota.sk. Na emailovej adrese listy@evanjelickajednota.sk sa môžete prihlásiť aj na odoberanie Reformačných listov e-mailom.

Viac nezahmlených a pravdivých informácií si môžete prečítať na internetovej stránke

www.help-ecav.sk